

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.

Ефективна економіка. 2023. № 2.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.2.30>

УДК 351.73.4

М. В Черкашина,

к. е. н., доцент, завідувач кафедри менеджменту та військового господарства,

Національна академія Національної гвардії України

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9543-5047>

ПЛАНУВАННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛОГІСТИКИ ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИН НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

M. Cherkashyna,

PhD in Economics, Associate Professor, Head of the Department of Management and

Military Economy, National Academy of the National Guard of Ukraine

PLANNING OF THE FINANCIAL SECURITY OF THE LOGISTICS OF THE MILITARY UNITS OF THE NATIONAL GUARD OF UKRAINE

У даній статті подано розробку методики планування фінансового забезпечення логістики військових частин Національної гвардії України в умовах ринкової економіки. У якості наукової новизни отриманих результатів виступає розробка теоретико-методологічних засад щодо планування фінансового забезпечення логістики військових частин Національної гвардії України. В даній роботі розглянуто основні етапи процесу управління фінансовими логістичними потоками військових частин Національної гвардії України. Проаналізовано сутність головної проблеми, яка пов'язана з управлінням та оптимізацією фінансових потоків військових частин. Подано перелік принципів фінансової логістики з точки зору планування фінансового

забезпечення військових частин Національної гвардії України. В роботі розглянуто цілі, які дозволяє досягнути впровадження принципів фінансової логістики з погляду оптимізації діяльності при управлінні, плануванні та контролі фінансових потоків. У статті розглянуто основні передумови, за рахунок яких відбувається управління фінансовими потоками військових частин Національної гвардії України та їх оптимізація. Описані та ретельно проаналізовані ключові етапи методики планування фінансового забезпечення логістики військових частин Національної гвардії України. У статті розглянуто специфіку та послідовність дій у межах реалізації кожного етапу методики планування фінансового забезпечення логістики військових частин. В даному дослідженні систематизовано основні напрями дій, які слід виконати в рамках оптимізації фінансових потоків логістики військових частин. Описано переваги, які можна досягнути командуванню військових частин за рахунок впровадження концепції та принципів фінансової логістики. Акцентовано увагу на необхідність відбору принципів фінансової логістики, які підходять під господарську діяльність конкретної військової частини. Подано аналіз сутності чистого фінансового потоку як результуючого показнику руху коштів. Вказано на необхідність моніторингу фінансового стану господарської діяльності військових частин. Практичне значення отриманих результатів полягає в формуванні відповідних висновків для командування військових частин стосовно планування фінансового забезпечення логістики.

This article presents the development of a methodology for planning the financial support of the logistics of military units of the National Guard of Ukraine in the conditions of a market economy. The scientific novelty of the obtained results is the development of theoretical and methodological principles for planning the financial support of the logistics of the military units of the National Guard of Ukraine. This paper examines the main stages of the process of managing financial logistics flows of the military units of the National Guard of Ukraine. The essence of the main problem related to the management and optimization of financial flows of military units is analyzed. A list of principles of financial logistics from the point of

view of planning the financial support of military units of the National Guard of Ukraine is presented. The work considers the goals that can be achieved by implementing the principles of financial logistics from the point of view of optimizing activities in the management, planning and control of financial flows. The article examines the main prerequisites for managing the financial flows of the military units of the National Guard of Ukraine and their optimization. The key stages of the methodology of planning the financial support of the logistics of the military units of the National Guard of Ukraine are described and carefully analyzed. The article examines the specificity and sequence of actions within the framework of the implementation of each stage of the methodology of planning the financial support of the logistics of military units. This study systematizes the main directions of actions that should be carried out within the framework of optimizing the financial flows of the logistics of military units. The advantages that can be achieved by the command of military units due to the implementation of the concept and principles of financial logistics are described. Attention is focused on the need to select the principles of financial logistics that are suitable for the economic activity of a specific military unit. An analysis of the essence of the net financial flow as a resulting indicator of the flow of funds is presented. The necessity of monitoring the financial state of economic activity of military units is indicated. The practical significance of the obtained results lies in the formation of appropriate conclusions for the command of military units regarding the planning of financial support for logistics.

Ключові слова: *планування, фінансове забезпечення, логістика, методика, управління, потоки, командування, військові частини*

Keywords: *planning, financial support, logistics, methodology, management, flows, command, military units*

Постановка проблеми. Військові частини Національної гвардії України ведуть свою господарську діяльність в умовах нестабільного довкілля, внаслідок чого командуванню необхідно займатися пошуком ефективних способів, методів, а також розробкою механізмів з планування фінансового

забезпечення логістики для визначення пріоритетних способів спрямування матеріальних та грошових потоків. Таким чином, планування фінансового забезпечення логістики військових частин Національної гвардії України дозволяє вийти на якісно новий рівень управління інформаційними, грошовими, фінансовими, матеріальними та іншими потоками.

Викладене дозволяє констатувати актуальність тематики дослідження процесів планування фінансового забезпечення логістики військових частин Національної гвардії України в умовах ринкової економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові роботи [1-3] акумулюють основні альтернативи реалізації фінансового забезпечення логістики для потреб військових частин Національної гвардії України. Рекомендації командуванню військових частин стосовно оцінки якості логістики запропоновано в наукових статтях [4-6]. У дослідженнях [7-9] запропоновано тенденції покращання керування інформаційними потоками фінансового забезпечення логістики військових частин. Розгляд антикорупційної складової фінансового забезпечення логістики військових частин Національної гвардії України подано у науковій праці [10].

Отже, на сьогоднішній день спеціалізована література не надає методичний підхід стосовно управління фінансовим забезпеченням Національної гвардії України.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є розробка методики планування фінансового забезпечення логістики військових частин Національної гвардії України в умовах ринкової економіки.

Виклад основного матеріалу.

До основних етапів процесу управління фінансовими логістичними потоками військових частин Національної гвардії України можна віднести:

- 1) планування ресурсопотоків;
- 2) організацію логістичних процесів;
- 3) контроль за напрямом руху фінансових логістичних потоків.

Планування ресурсопотоків військових частин Національної гвардії України полягає, на першому етапі, у збиранні документів, важливою

складовою яких є фінансовий план конкретної військової частини. При цьому у фінансовому плані розглядаються кілька сценаріїв розвитку подій усередині логістичної системи. Здійснюється розрахунок необхідних обсягів та строків залучення фінансових ресурсів, їх вартості та ймовірного часу використання. Після закінчення певного періоду часу плани та схеми руху матеріальних потоків підлягають коригуванню для оптимізації витрат.

На наступному етапі планування фінансового забезпечення логістики військових частин Національної гвардії України відбувається витрачання коштів на різні потреби (в т.ч. оплата праці допоміжного персоналу, оплата за транспортні послуги тощо). Згідно з планами руху потоків вибираються форми та методи розрахунків між учасниками логістичних відносин, способи надання послуг, залучаються банківські інструменти.

На етапі контролю здійснюється відстеження порушень, невідповідностей параметрів логістичних потоків. Метою на стадії контролю є зниження ризиків недоотримання фінансування та зриву планів.

Головна проблема, пов'язана з управлінням та оптимізацією фінансових потоків військових частин, полягає у виборі напряму руху логістичних потоків, що надають прямий та опосередкований вплив на фінансовий стан. Управління фінансовими потоками та їх оптимізація відбувається за рахунок відповідності фінансового плану конкретним економічним ситуаціям; його оптимального коригування, і навіть з допомогою контролю логістичної системи військових частин Національної гвардії України.

Принципами фінансової логістики з точки зору планування фінансового забезпечення військових частин Національної гвардії України мають бути:

1. ініціативність, що означає прояв попереджувальної реакції можливі у майбутньому події, і навіть створення та регулювання умов, позитивно впливають господарську діяльність військових частин;

2. гнучкість, що передбачає можливість адаптації фінансової логістики до умов внутрішньої та зовнішньої економічної кон'юнктури;

3. надійність, яка відображається у дотриманні фінансових методів, використання інструментів та надійних джерел фінансування, які забезпечують своєчасне обслуговування логістичних потоків;

4. системність – означає, що постійне автономне функціонування будь-яких окремих елементів у межах фінансової логістичної системи заборонена і вважається деструктивним. Винятком є лише надзвичайні та нестандартні ситуації.

5. економічність, яка проявляється у можливості збільшувати ефект, який отримується в результаті здійснення всіх витрат;

6. досягнення балансу грошових потоків з товарними та матеріальними потоками та мінімізацією витрат;

7. використання сучасних інформаційних технологій управління фінансовими потоками.

Для підвищення фінансової стійкості господарської діяльності військових частин Національної гвардії України потрібні опрацювання концепцій та механізмів управління з використанням принципів фінансової логістики та формування якісної економічної кон'юнктури (як внутрішньої, так і зовнішньої). За рахунок впровадження концепції та принципів фінансової логістики можна збільшити ефективність бізнес-процесів, покращити якість діяльності функціональних підрозділів, наростити оборотний капітал, оптимізувати грошові та матеріальні потоки, скоротити собівартість та витрати.

Впровадження принципів фінансової логістики з погляду оптимізації діяльності при управлінні, плануванні та контролі фінансових потоків уможливорює досягнення таких цілей господарської діяльності військових частин Національної гвардії України, як:

1. збереження стабільного, конкурентоспроможного становища над ринком – збереження поточних позицій;

2. подальший розвиток господарської діяльності військових частин, а саме – вибір більш перспективних напрямів діяльності, збільшення обсягу та покращення якості фінансових, матеріальних та інших логістичних потоків, інноватизація системи управління, удосконалення операційної діяльності тощо.

Щоб сформувати ефективну систему управління фінансовими потоками, необхідно розробити методику планування фінансового забезпечення логістики військових частин Національної гвардії України. Методика має якісно описувати етапи оптимізації господарської діяльності, які прямо чи опосередковано впливають на управління фінансовими потоками. За допомогою проведення послідовних дій у рамках запропонованої методики можна буде створити високоефективну систему управління фінансовими потоками.

На нашу думку, методика планування фінансового забезпечення логістики військових частин Національної гвардії України має містити такі етапи:

1. Організаційний етап підготовки до впровадження принципів фінансової логістики та управління фінансовими потоками.
2. Вивчення стану фінансових логістичних потоків та господарської діяльності військових частин у попередніх періодах до впровадження принципів фінансової логістики.
3. Пропозиції щодо оптимізації логістичної системи з використанням принципів фінансової логістики та отриманих аналітичних викладок.
4. Планування фінансових потоків господарської діяльності військових частин у межах окремих видів з урахуванням принципів фінансової логістики.
5. Моніторинг фінансового стану господарської діяльності військових частин.

Далі докладно розглянемо послідовні дії у межах реалізації кожного, описаного вище, етапу.

1. Організаційний етап підготовки до впровадження принципів фінансової логістики та управління фінансовими потоками господарської діяльності військових частин включає наступні дії:

- Визначення цілей та завдань господарської діяльності військових частин у середньостроковій перспективі в галузі оборотного капіталу. Набір вищезгаданих дій дозволить командуванню сформувати своє бачення щодо управління фінансовими потоками. Цілі та завдання повинні концентруватися

на виявленні проблем, які прямо чи опосередковано пов'язані з управлінням фінансовими потоками. Внаслідок виявлених проблем командуванню необхідно сформулювати пропозиції щодо реалізації заходів, які дозволять покращити фінансовий стан господарської діяльності;

- Визначення набору інструментів з управління фінансовими потоками;
- Вибір відповідальних і виконавців, формування робочих груп для досягнення найбільшого ефекту від управління фінансовими потоками. Необхідно чітко прописати, який із функціональних підрозділів виконує такі дії: збір інформації, аналіз, оптимізацію, планування та контроль за рухом фінансових потоків.

2. Вивчення стану фінансових логістичних потоків у господарській діяльності у попередніх періодах до впровадження принципів фінансової логістики:

– вибір основних джерел інформації – зовнішніх, і навіть внутрішніх, необхідні аналізу фінансових потоків;

- Використання горизонтального та вертикального аналізів фінансових потоків. Метою проведення горизонтального аналізу є виявлення причин змін, факторів та закономірностей, що впливають на рух фінансових потоків. В основі вертикального аналізу лежить розгляд структурних змін у русі грошових логістичних потоків;

- Визначення особливостей господарської діяльності;
- Розрахунок фінансових мультиплікаторів. Необхідно зібрати інформацію за такими економічними показниками: NPV, ліквідність, оборотність капіталу тощо. З отриманих даних необхідно зробити зіставлення розрахованих коефіцієнтів з показниками попередніх періодів, результатом чого має стати виявлення причин відхилень.

3. Пропозиції щодо оптимізації логістичної системи військової частини з використанням принципів фінансової логістики та отриманих аналітичних викладок.

В рамках оптимізації фінансових потоків пропонуємо діяти за двома напрямками:

1. Оцінка достатності фінансового потоку;
2. Розрахунок раціонального залишку коштів.

Зазначені вище розрахунки мають бути зроблені з причини того, що чистий фінансовий потік – це результуючий показник руху коштів, що дозволяє оцінити вірність вибору напрямів руху фінансових потоків.

Крім цього, на цьому етапі відбувається відбір принципів фінансової логістики, які підходять під господарську діяльність конкретної військової частини.

4. Планування фінансових потоків господарської діяльності військових частин у межах окремих видів з урахуванням дії принципів фінансової логістики.

На четвертому етапі мають бути враховані всі недоліки, виявлені у межах попереднього етапу. Для цього необхідно:

- розробити документальні форми планування фінансових та грошових потоків (наприклад, розробка бюджету коштів);

- розробити план руху коштів, який має включати всі фінансові потоки (як вхідні, і вихідні) в прогнозованому періоді. Цей документ розробляється на один рік з помісячною розбивкою вхідних та вихідних грошових потоків.

5. Моніторинг фінансового стану господарської діяльності військових частин.

На даному етапі необхідно здійснити перевірку виконання вказівок командування в рамках впровадження принципів фінансової логістики у господарську діяльність, моніторинг за ходом реалізації фінансових завдань, розробку варіантів управління фінансовими потоками через зміни різних факторів, що впливають на фінансові потоки.

Висновки і пропозиції. Отже, проведене дослідження дозволило сформулювати комплексну методику планування фінансового забезпечення логістики військових частин Національної гвардії України.

Науковою новизною отриманих результатів є розробка теоретико-методологічних засад щодо планування фінансового забезпечення логістики військових частин Національної гвардії України.

Практичне значення отриманих результатів полягає в формуванні відповідних рекомендацій командуванню військових частин стосовно планування фінансового забезпечення логістики.

Напрямок подальшого дослідження може бути створення системи показників оцінки якості планування фінансового забезпечення логістики військових частин Національної гвардії України.

Література

1. Naumenko M. Organization of procurement of goods, works and services for units of the National guard of Ukraine. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2021. № 1 (118). С. 74-79.
2. Hrabovskyi Y., Brynza N., Vilkhivska O. Development of information visualization methods for use in multimedia applications. *EUREKA: Physics and Engineering*. 2020. № 1, P. 3 – 17.
3. Hrabovskyi Y., Yevsyeyev O. Development of methodological principles of support-preservation engineering work. *Технологічний аудит і резерви виробництва*. 2018. №2/2. С. 43-49
4. Naumenko M., Dikiy A., Butenko N., Valiavska N., Saiensus M., Nikitiuk V. Formation of System of Logistic Service of the Enterprise in the Conditions of Market Relations. *International Journal of Recent Technology and Engineering (IJRTE)*. 2020. Volume 8. Issue-5. P. 5494-5499.
5. Pushkar O., Hrabovskyi Y. Methodology for developing an intelligent user interface for educational publications in the e-learning system. *Development Management*. 2019. № 17(3). P. 23-34.
6. Naumenko M. Quality control of purchased goods, works and services for the National guard of Ukraine. *Економічний простір*. 2021. № 165. С. 82-86.
7. Hrabovskyi Y. Methods of Assessment and Diagnosis of the Quality of Knowledge in E-Learning. *Journal of Communication and Computer*. 2015. № 12. P. 286-296.
8. Naumenko M., Valiavska N., Saiensus M., Ptashchenko O., Nikitiuk V., Saliuk A. Optimization model of the enterprise Logistics system using information

Technologies. *International Journal of Management (IJM)*. 2020. Volume 11. Issue 5. P. 54-64.

9. Грабовський Є.М. Методика вибору обладнання флексографічного друку для виготовлення етикеточної продукції. *Системи обробки інформації*. 2017. № 2(148). С. 216 – 223.

10. Наumenко М. О. Антикорупційна складова процесу організації закупівель товарів, робіт та послуг для потреб Національної гвардії України. *Ефективна економіка*. 2022. № 2. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=10004> (дата звернення: 20.01.2023). DOI: 10.32702/2307-2105-2022.2.5

References

1. Naumenko, M. (2021), “Organization of procurement of goods, works and services for units of the National guard of Ukraine”, *State and regions. Series: Economics and Entrepreneurship*, vol. 1 (118). pp. 74-79.

2. Hrabovskyi, Y. Brynza, N. and Vilkhivska, O. (2020), “Development of information visualization methods for use in multimedia applications”, *EUREKA: Physics and Engineering*, vol. 1, pp. 3 – 17.

3. Hrabovskyi, Y. and Yevsyeyev, O. (2018), “Development of methodological principles of support-preservation engineering work”, *Technological audit and production reserves*, vol. 2/2, pp. 43-49.

4. Naumenko, M., Dikiy, A., Butenko, N., Valiavska, N., Saiensus, M., and Nikitiuk, V. (2020) “Formation of System of Logistic Service of the Enterprise in the Conditions of Market Relations”, *International Journal of Recent Technology and Engineering (IJRTE)* ISSN: 2277-3878, Vol. 8, Issue-5, pp. 5494-5499.

5. Pushkar, O. and Hrabovskyi, Y. (2019), “Methodology for developing an intelligent user interface for educational publications in the e-learning system”, *Development Management*, vol. 17(3), pp. 23-34. doi:10.21511/dm.17(3).2019.03

6. Naumenko, M. (2021), “Quality control of purchased goods, works and services for the National guard of Ukraine”, *Economic space*, vol. 165, pp. 82-86.

7. Hrabovskyi, Y. (2015), “Methods of Assessment and Diagnosis of Knowledge Quality in E-Learning”, *Journal of Communication and Computer*, vol. 12, pp. 286-296.

8. Naumenko, M., Valiavska, N., Saiensus, M., Ptashchenko, O., Nikitiuk, V. and Saliuk, A. (2020) “Optimization model of the enterprise Logistics system using information Technologies”. *International Journal of Management (IJM)*, Vol. 11, Issue 5, pp. 54-64.

9. Hrabovskyi, Y. M. (2017), “Methods of selection of flexographic printing equipment for the manufacture of label products.”, *Information processing systems*, vol. 2(148), pp. 216–223.

10. Naumenko, M. O. (2022), “Anti-corruption component of the process of organizing procurement of goods, works and services for the needs of the National Guard of Ukraine”, *Efektyvna ekonomika*, vol. 2, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=10004> (Accessed 20.01.2023). DOI: 10.32702/2307-2105-2022.2.5

Стаття надійшла до редакції 09.02.2023 р.